

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Острозька академія»
Кафедра української мови і літератури

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**з методики викладання української мови
в загальноосвітніх навчальних закладах**

Остріг
Видавництво Національного університету «Острозька академія»
2017

*Методичні рекомендації
обговорено й схвалено на засіданні
навчально-методичної ради
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № 5 від 18 квітня 2017 року)*

Автор-укладач – І. М. Хом'як, доктор педагогічних наук, професор, академік Академії наук вищої школи України, завідувач кафедри української мови і літератури Національного університету «Острозька академія»

Рецензенти –

О. А. Копусь, доктор педагогічних наук, професор, перший проректор із навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»;

В. М. Жуковський, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови та літератури Національного університету «Острозька академія».

Методичні рекомендації з методики викладання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах / автор-укладач І. М. Хом'як. – Остріг : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2017. – 52 с.

УДК 378.147:811.161.2

© Хом'як І. М., 2017

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1	
Тема: Програми з української мови	6
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2	
Тема: Підручники з української мови	11
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3	
Тема: Методи і прийоми навчання української мови	16
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4	
Тема: Типи уроків з української мови, їх структура й методика проведення	21
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5	
Тема: Методика вивчення фонетики й орфоєпії	28
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6	
Тема: Методика вивчення лексики та фразеології	31
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7	
Тема: Методика вивчення будови слова та словотвору	36
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8	
Тема: Методика вивчення частин мови	40
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9	
Тема: Методика вивчення синтаксису	44
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10	
Тема: Методика навчання орфографії	47

ПЕРЕДМОВА

Проведення практичних занять із методики викладання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах має на меті формування у студентів професійної компетентності, що визначається специфікою вивчення української мови в основній і старшій школі.

Компетентнісний підхід підпорядковує навчально-виховний процес на вироблення в учнів ключових і предметних компетентностей. Особистісно орієнтоване навчання забезпечує всебічний розвиток і саморозвиток школярів як суб'єктів пізнавальної й навчальної діяльності з урахуванням їх здібностей. Діяльнісний підхід спрямований на оволодіння загальнопізнавальними й творчими вміннями, їх удосконаленням, на опанування стратегій, що визначають успішність мовленнєвої діяльності школярів.

Практичні заняття сприяють виробленню в студентів умінь визначати основні завдання на кожному етапі вивчення шкільного курсу української мови відповідно до мети як предмета, так і навчально-виховного процесу; умінь оптимально використовувати можливості рідної мови для освітніх, розвивальних і виховних цілей, враховуючи при цьому вікові особливості учнів різних класів.

Для майбутнього словесника важливо вміти:

- здійснювати методичний аналіз матеріалу, що вивчатиметься, а саме: встановлювати наступність і перспективність його вивчення, співвідношення між теоретичним матеріалом і практичними вміннями, диференціювати матеріал за ступенем труднощі його засвоєння, виділяти в ньому головне;

- працювати з підручником, уміло використовувати дидактичні можливості методичного апарату навчальної книги, її рубрикацію, умовні позначки, питання й завдання, ілюстративний матеріал, добирати вправи;

- планувати навчальний матеріал;

- складати план-конспект уроку: визначати його тип, структуру, формулювати мету, розробляти зміст, добирати дидактичний матеріал, визначати систему завдань і вправ, прогнозувати кінцевий результат навчально-пізнавальної діяльності учнів;

- володіти технологією основних методів і прийомів навчання мови, оптимально використовувати засоби навчання, алгоритмізацію у вивченні мови, зважаючи на специфіку виучуваного матеріалу й контингент учнів.

Не менш важливим є вироблення в студентів таких умінь і навичок, як: формулювати питання і визначати завдання; здійснювати перевірку й аргументовано оцінювати предметну компетентність учнів; створювати комунікативні ситуації; проводити різні види лінгвістичного розбору, диктанти; працювати над текстом; проводити підготовку до творчих робіт, працювати над попередженням і виправленням помилок; використовувати різні види наочності й технічні засоби навчання.

Важливим показником професіоналізму є вміння працювати над собою, удосконалювати фаховий рівень. Практичний курс передбачає ознайомлення студентів з актуальними проблемами, що висвітлюються на сторінках фахових журналів, навчальних посібників із методики навчання української мови.

Навчальне видання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

Автор-укладач *І. М. Хом'як*

Головний редактор *Пасічник І. Д.*

Технічний редактор *Свинарчук Р. В.*

Комп'ютерна верстка *Крушинської Н. О.*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 3,02. Наклад 50 прим. Зам. № 53–17.
Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура «AdonisС».

Оригінал-макет виготовлено у видавництві
Національного університету «Острозька академія»,
Україна, 35800, Рівненська обл., м. Острог, вул. Семінарська, 2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 1 від 8 серпня 2000 року.

Видавець СПД Свинарчук Р. В.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 27 від 29 липня 2004 року.
Тел. (+38067) 771 28 70, e-mail: 35800@ukr.net.